

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 68. ANULU XV.

Sabiu, in 24 Aug. (5 Sept.) 1867.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. postale, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa cum aflamu din isvoru siguru, Luni in 28 Augustu, se voru incepe in resiedinti'a metropolitana gr. or. de aici, siedintiele Consistoriului apelatorialu.

S a b i u , 23 Augustu

Dela reinfiantirea Metropoliei gr. or. a Romniloru din Transilvania si Ungaria, eata ca a dou'a-ora se serbeza intr'unirea Archipastoriloru bisericeii nostre si a altoru demnitari bisericesci, spre tinerea Consistoriului apelatorialu.

Bucuri'a si mangaierea membriloru bisericeii ortodoxe, carei Escelenti'a Sea Presantitulu Parinte Metropolitu ala Romniloru gr. or. din Ardealu si Ungaria, i dede espressione inca in cuventarea in augurarei acestui Institutu inaltu si insuflitoriu pentru biserica, n'au fostu unu ce momentanu, ci ea o vedemu ca se continua si ne intaresce in speranti'a, ca puterea de vietia a bisericeii se desvolta progresandu. Realitatea, ce e dreptu, ne arata ca progressulu acestei desvoltari este incetu. Acest'a in sa o aduce firea lucrului cu sine, pentruca, de-si propunerile omenesci creeza in o clipita desvoltarea unoru lucruri in idea, candu aceea vinu a se realisa se ivescu nenumarate impededaminte, cari pre-tindu puteri, si inca puteri mari si energice spre inaintarea si desvoltarea unui lucru. Candu se afla cine-va la piciorle unui munte, in o clipita pote cugeta la urcarea sea pre verfulu muntelui; in sa cate stance, cate alte pedeci nu i se opunu ur-carei sele, afara de propria greutate a corpului propriu, carele numai prelanga puteri intregi si sanetose in membrii corpului pote inainta catra tina sea. De aceea deja in prim'a cuventare de inaugurare s'a rostitu de catra Presantitulu Metropolitu: „ca bucuri'a nostra a tuturor va fi prosperati'a, deca membrii constitutivi ai Ierarchiei in parte si preste totu voru usu'a cu iniepleciune drepturiloru bisericesci de o parte, iera de alta parte deca ei voru implini datorintiele loru fatia cu biserica. Astfelu de purtare este conditiunea vitalitatiei bisericesci . . .“

Regulamentulu acceptatu de sinodulu bisericeii gr. orientale din Transilvania din a. 1864 a desemnatu si demarcatu puterile, cari au sa conlucre la vitalitatea bisericeii. Aceste puteri in sa au in tielesulu loru nu numai pentru estinderea acelei parti a bisericeii, ci si pentru acelea, cari astadi constituie intregulu Metropoliei nostre. Si asi'a deca ne vedemu impededati in pasii spre desvoltarea vietiei bisericesci, dorite de fia-care membru alu ei, apoi credemu ca acest'a provine si din impregiurarea, ca nu putera inca tine tote partile, toti membrii, cari constituie astadi biserica nostra in Trannia si Ungaria, acelasi pasu doritu. Si in privinti'a acest'a aflamu o prevedere expresa in dorinti'a, (ce amu auditu in mai multe renduri si din alte parti) unde se dice ca „pentru ca sa ajungemu la o stare canonica si normale, de care si pana acum ne-amu bucuratu, dara nu in modu canonicu, sinodulu metropolitanu din anulu trecut (1865) au petitiunatu la Majestatea Sea pentru celebrarea unui Congresu metropolitanu, unde cu intrevinerea reprezentantiloru clerului si ai crestianiloru sa se stabileze unu regulamentu potrivit asiediaminteloru canonice pentru conducerea, administrarea si regularea trebiloru bisericesci, scolari si fundatiionali.“ *) Impregiurările politice din anulu trecut a fostu nefavoritorie implinirii acestei dorintie. Cu tote aceste Archie-reii au innoitu cererea loru pentru tinerea unui congresu si in anulu acest'a, totu din acelu santu motivu, ca sa se deslege odata pedec'a cursului normale in vietia nostra bisericesca.

*) Vedi „T. R.“ a. tr. nr. 43 Sabiu, 1 Iuniu.

Vinu de multe ori intemplari in vietia, candu dorintiele si aspiratiunile unui omu se implinescu forte cu greu; pentru ceea ce altuia i vine asi'a dicendu din seninu, altulu trebuie sa trudesea ani grei si plini de suferintie. E impartita acesta sorte la individi; ea se arata si la individualitati mai mari. In casuri de aceste in sa anim'a individului precum si a individualitatiei sa nu slabesea, pentru ca si individulu si individualitatiele in suferintie, prin slabirea animei loru, potu prelesne periclitati esistinti'a loru morale si apoi candu pier partea morala din unu lucru, i s'a dusu si vitalitatea, remane ca plant'a in care a incetatu de a cercula sucurile, si se usca.

In fati'a acestoru adeveruri ce se repetiescu de atatea-ori in istoria singurateciloru si a omenimeii, sa ne bucuram, ca totusi dupa multe-le suferintie suntemu asi'a de norocosi, incatu in parte amu intratu si formalu pre calea cea normala si canonica a vietiei bisericesci. Catu pentru restulu ce ne mai remane a-lu aspira, credinti'a ne e tare ca neci acela nu mai e departe. In sa aci trebuie sa ne punemu intrebarea, ca oro sa urmeza in tote partile calea cea adeverata carea sa apropie de tina? Vedemu in unele parti o nepasare destulu de insemnata de vietia bisericesca. Institutfunele bisericesci, cari suntu folositorie unde se punu in lucrare, le vedemu in multe parti lasate seu cu totul seu in parte afara; in altele vedemu ca cartirea s'au inceputu a dou'a di dupa pornirea pre drumulu celu nou, dela care vitregi'a tempului abatuse biserica nostra de sute de ani. Nu voimu cu acesta neci sa invinim neci sa escusam pre nimenea, ci voimu numai a atrage atentunea, aceloru ce se cuvine, asupra impregiurarei considerabile, ca nemica pre lume nu se ajuta prin simpl'a negatiune, ci numai se impedece. Asi'a dara nu negatiunea, nu continua critica aru fi modulu care sa pregatesca calea viitoare desvoltari de vietia bisericesca, ori in care parte, ci o armoniosa concentrare a puteriloru, din care se compune corpulu bisericeii si atunci lucrurile de siguru voru lua alta fatia.

Sa speramu dara ca sosese tempulu candu vomu intelege mici si mari vocea chiamarei pentru fia-care in loculu in care se afla; sa speramu ca interesulu celu adeveratu va duce pre toti fii bisericeii la recunoscerea celoru deja terminate pre campulu bisericescu si totu odata si la cunoascerea greutatiloru cu cate mai are a da peptu biserica, mai alesu in partile acele unde au fostu injugata de strainismu, — pana la purificarea totala de tote abnormitatiele cate i le-a pusu seculu vitregi in spate; sa speramu in fine ca in urm'a astoru feliu de convingeri va urma si concentrarea puteriloru spre o conlucre comuna si atunci si greutatele voru disparé si vomu sta pregatiti pentru o alta serbatorie si mai maréti'a, pentru sinodulu seu Congresulu metropolitanu, carele e cununa edificiiului.

Adunarea generala a Asociatiunei.

Clusiu 17 Augustu.

Afacerile Adunarei generale in desvoltarea loru silira pre presidiulu interimalu a trece cu nrulu siedintieloru preste prefigerea programei publicate prin diuarie. De aceea, precum s'a pututu vedé si din cele reportate pana aci, eri, Mercuri au trebuitu membri sa se intr'unesea in a trei'a respective a patr'a siedintia spre a alege pre oficialii si membrii comitetului si a desbate asupra raportului intreruptu in diu'a premergatoare si totu deodata a lua in desbatere ofertulu Dlui Iacobi Muresianu si normarea bugetului pre anulu urmatoriu si in fine a se da locu cetirei disertatiunei Dlui Dr. Tincu, carele, disu in trecut, era indreptatitu dupa prescrise, a avé prioritate in cetirea disertatiunei sele.

Adunarea in sa a decisu altu felu si asi'a presidiulu nu e de a i se face vre-o imputare.

Dupa cetirea si verificarea protocolulu din siedinti'a trecuta se pasiesce mai antaiu la actulu alegerei. Mi se spune, ca si pentru alegerea acest'a incepuse a circula o lista de oficialii si membri de comitetu ordinariu si suplenti, cu scopu de a o subscrie alegatorii; acest'a pentru „simplificarea“ lucrului la actulu de alegere. Nu amu veditu lista si de aceea neci nu potu garanta de esistinti'a ei; in sa mi se mai adauge si aceea, ca presidiulu interimalu, aflandu despre acesta manopera normala decatu mijloci de o inlatura si asi'a alegerea se facu prin votu de scrutinu.

Siedinti'a fu asi'a dara suspensa pre unu tempu pentru contielegere si pentru normarea voturiloru, inscriindu fia-care alegatoriu dupa convingerea sea pre individii ce-i vrea a fi alesi atatu de oficialii catu si de membri ordinari si suplenti in comitetu. Dupa severstirea voturiloru si dupa depunerea loru in scrutiniu se processe la alegerea unei comisiuni scrutatori'a; carea se raporte apoi despre resultatulu alegeriloru.

Dupa-ce comisiunea s'a departatu spre a corespunde insarcinari sele, Adunarea procede la continuarea raportului asupra socoteleloru asternute Adunarei. Dupa discussiuni infocate pentru o diferentia de 45 xr. v. a. pre care comisiunea cerea ca Comit. resp. dlu cassieru sa o incaseze pre calea obicinuita dela respectivulu colectante, cari socotelele se aflau de altmintrea in ordine; pentru vidimarea tuturor erogatorulu de catra presidiulu Comitului, ceea-ce adunarea afla de prisosu si e multiamta cu manipulatiunea de pana aci: se primescu socotelele de bune si se decide a se da cassierulu unu laudatoriu in scrisu. Propunerea de unu manualu seu jurnalulu de evidenti'a, facutu de catra comisiune, Adunarea, dupa explicarile date de dlu cassieru, o afla de prisosu, pred'a in sa formulariulu asternutu cassierului sa veda ce va face cu elu si apoi se trece mai departe la

Raportulu despre ofertulu Dlui Iacobi Muresianu, carele se primesce, adaugendu-se din partea Adunarei explicarea, ca conditiunea esprimata in scrisorea respectiva, ca Asociatiunea se dea din fondulu ei ajutorie pentru doi futuri professori de agronomia la instituttele pedagogice din Blasiu si Sabiu, nu sta in legatura cu ofertulu, ci e o propunere deosebita din partea daruitoriului. Dupa unele desbateri ofertulu se primesce intre aclamatiuni.

Comisiunea bugetaria incepe referat'a. Posturile cele d'antaiu se primescu fara desbatere. O mica diferentia se escita candu comitetulu Asociatiunei vediu ca comisiunea nu amietesco de preliminarulu comitetului, ci lu privesce pre acest'a numai de actu esclusivu spre orientarea comisiunei. Acest'a se indrepta apoi intr'acolo, ca comitetulu pregatesce preliminarulu pentru Adunarea generala. Deci se compareza ambe bugetele si Adunarea face concludere aprobandu seu propunerea comisiunei seu a comitetului Asoc. seu formulandu dupa impregiurari concludere originale in privinti'a posturiloru. Asi'a remuneratiunea Secret. II remane neschimbata; asi'a si cea a unui juristu carele scrie in cancelaria Asociatiunei; se schimba cele propuse in privinti'a stipendistiloru juristi la motivarea Ese. Sele pres. Popu, ca romanii trebuie sa-si indrepte privirile si asupra altoru rami si nonumai asupra posturiloru de amplotiati. Stipendiele cari suntu se voru da, dara nu se voru immulti cu altele. Mai multa discussiune se nascu candu veni vorb'a despre stipendiele celoru ce studieza pedagogi'a la Prag'a. Comitulu cu respectu la o suplica a celoru doi stipendiatii proiecta in preliminarulu seu immultirea stipendieloru de 300 fl. pana la 400 fl. pentru unulu cu observarea, ca stipendiatii sa nu fia legati de institutulu

pedagogicu din Prag'a, carele pentru pregătirea lor e prea puțin. Bibliotecariul Asociației sprigină proiectarea acest'a atât pe baza suplicii cât și pe baza informațiilor private despre starea institutului menționat din Prag'a. Cu toate acestea mi se pare ca a ramas și propunerea comitetului și spriginirea bibliotecariului pe jos și s'a conchis a li se preliminară pe lângă stipendiul de 300 fl. visticul de 50 fl. cu care la terminarea cursului sa pōta veni acasa. Dlu Dr. Maieru voiea sa se mai tramita doi individi la Prag'a cu câte 300 fl. in sa nu pōtă strabate cu prponerea. — Proieptarea pentru unu sodalu ce vrea a se face maieștru, că sa capete unu ajutoriu de 100 fl. se modifică intr'acolo, că sa se dea numai 50 fl. iera din ceialalti sa se faca dōue premii de câte 25 fl. pentru acei ce voru aretă ca au prasitu mai multe ultōie; mai departe pentru doi invatiacei de meseria s'a decisu câte 25 fl. ajutoriu. Aceste tōte se voru vedē mai n priatu din concursele ce se voru escrie cât mai curendu. — S'a mai statoritu mai multe stipendii pentru acei ce voru studiā in scōlele reali. — Discussione indelungata a fostu și la ocaziunea postului din preliminarulu comitetului pentru subventiunarea foiei „Archivu pentru filologia și istoria“. Dlu Secretariu II sprigină și motivā mai pre largu subventiunarea acest'a. Se radicara in sa voci și afirmara, ca Dlu Can. Cipariu nici candu nu a pretinsu subventiune pentru fōi'a sea, carea de altmintrea acum aru avē atāi'a abonanti incātu nu are lipsa de spriginulu nimenui. Esc. Sea Popu interpeleza pre dlu Secretariu despre impregiurarea, deca a cerutu Dlu Can. Cipariu candu va subventiune pentru fōi'a sea. Lamuririle ce se dau in privintia acest'a din partea interpelatului se esplica numai că unu spriginu moralu. Se decide edarea fōiei Asociației pentru carea comisiunea preliminară 400 fl. iera din partea D. Dr. Ratiu se propune 600 fl. Cu ocaziunea acest'a Esc. Sea Popu face unu prospectu despre esind'a fōia a Asociației și dce, ca aceea nu e de lipsa sa fia literaria, ci fōia populara, carea sa se respandēca in poporu și sa se ocupe cu lipsele și trebnițiile lui. Resultatulu discussiunei in sa remane pre lângă propunerea comisiunei, că, la casu candu aru est fōi'a sa preliminară 400 fl.; in fōi'a acest'a sa se tiparēca și actele Asociației; iera deca fōi'a nu va putē neci in anulu acest'a sa se edea, se preliminară 200 fl. pentru tiparirea Actelor in modulu de pāna acum.

Dupa terminarea acestui raportu se trece la scrutiniu și resultatulu ese:

Officialii comitetului: Secretariu I. Georgiu Baritiu, Secretariu II. V. Rusu, Casieru Constantin Stezaru, Controloru Ioann Popescu și bibliotecariu Nicolau Cristea. Membrii ordinari ai comitetului: Paulu Dunca, Petru Manu, Nicolau Popea, Gregoriu Mihali, Iacobu Bolog'a, Elia Macelariu, Ioann Rusu, Dr. Ioann Nemesiu, Ioann Antonelli, Petru Rosca, Zacharia

Boiu, Dr. Nicolau Stoianu.

Membri suplenți: Nicolau Cristea, Elia Vlăsă, Ioann Popescu, Dr. Racuciu, Ioann Popu și Ioann Brote.

Dupa seversirea alegerilor past Dlu Muresianu proprietariu in Gherla și in cuvinte caldurōse aminti despre bucuria ce o simte ori-ce romānu despre prosperarea Asociației, carea este paladiulu romāniloru. Esprima in fine in numele compatriotiloru sei conationali in sensu mai strinsu, adeca, a romāniloru din Gherla și giuru, ferbintea dorintia de a fi și ei norocosi a salutā pre anulu venitoriu Adunarea generala a Asociației in mijloculu lor. Invitarea acest'a intima se primesce cu aclamatiune și Adunarea aduce conchis, ca ea si va tinē in anulu venitoriu siedintiele sele la Gherla. S'a luat in consideratiune și serbatōrea Santei Marie și asiā s'a decisu, că siedintia prima sa se tina in 18 Augustu an. venitoru.

Dlu presedinte interimalu luā acum cuventulu și in cuvinte fōrte acomodate aretā intempinarea fratiēca ce o avura romanii cu acest'a ocaziune din partea municipiului clusianu, oferindu-i acell'a sala de teatru pentru concertu și deschidindu pentru acestu tempu, câtu fu Adunarea in Clusiu, museulu cu intrare libera pentru cei ce concusera la Adunare. Petrusa de acest'a nobila prevenire, Adunarea votēza multiamita municipiului la protocolu și insarcinēza pre doi membri ai Asociației, pre Dlu Dr. Vasiciu și Elia Macelariu, a esprime acest'a cu graiu viu Dlu primaru alu cetātiei Clusiu.

In fine se alege o comisiune pentru verificarea protocolulu siedintiei de fatia, și apoi dupa unu scurtu cuventu de incheiere se terminā siedintiele Adunării VII a Asociației tranne romane pentru literatur'a și cultur'a poporulu romānu.

Aceste sunt, ce, dupa câtu m'a servitu puterile, amu avutu ale comunicā cu publiculu cetitoriu despre a VII serbatōre nationala. Dupa cum a pōtutu observā bunulu cetitoriu ele sunt dupa cum a impresionatu pre raportoriu lāra de decoratiuni și incātu s'a pōtutu fāra de trecerea cu vedere a multoru amenunte. Cele ce voru fi scapatu totusi din vedere si le va intregi cetitoriulu din Protocolulu, carele se va publicā dupa impregiurări seu prin fōi'a edanda seu prin modulu de pāna acum prin tiparirea actelor Asociației.

Un'a me mai simtu datoriu a face inainte de a aruncā dia mēna condeinlu de reportoriu. Aceea e, a face acum unu prospectu scurtu despre intrēg'a a VII Adunare tinuta intre murii capitelei și deca mi e permis a me folosi de cuvintele Rvd. Domnu Pamfilu, in „centrulu culturai magiare“ dia Transilvania.

Pre lângă tōte ca loculu adunării nu pōtū concentrā de o potriua inteligintia romāna din tōte pārtile tieriei, asiā incātu pārtile meridionale erau pre puțin reprezentate, totusi aspectulu esterioru pre stratele Clusiuului și interioru in sala Adunării erā frumosu. Inse și siedintiele cu de o-

se bire cea d'antāiu, au decursu, luandu lucrulu in totu și preste tōte, numai cu unele exceptiuni, in linisce și seriositate. Unu lucru deca se omitea... Adunarea acest'a se putē prin insemnetatea ei pune in unele privintie lānga cea dela Brasiovu.

Au contribuitu multu la decōrea acestei serbāri Concertulu. Conlucratōriele și conlucratori si-au castigatu mare meritu, pentru-ca au doveditu lumei, ca romanii și pre acestu terenu de artē frumōse nisuescu a inaintā. Iera publiculu celu numerosu ce a concursu la acest'a petrecere ni-a datu dōue dovedi: romanii cari au concursu au doveditu unu simtiu nobilu, ca seiu sa stimeze art'a; strainii au doveditu increderea in progresele romāniloru și in asta privintia. Aplausele cele multe au datu afirmatiunea acestoru dōue dovedi. Ide'a au fostu fericita și de aceea multiamita urditoriloru ei, multiamita esecutōrielor si esecutatoriloru ei.

Sperāmu ca de aci inainte vomu progresā cu tempulu mai departe și neajunsurile, câte s'a aretat cu ocaziunea acest'a se voru delaturā pre viitoru. Corifeii natiunei se voru aflā in viitoru toti la inaltimea chiamārei și demnitātiei lor și prin ei atunci natiunea va fi marita. Sa fia.

Dela societatea literaria romana.

Bucuresci. — Societatea literaria romana mai tinu câte-va siedintie. Vineri in 11/2 Augustu, dupa cetirea și autentificarea procesulu verbale din siedintia trecuta, d. Vasile Alesandrescu impartāsi adunării trei telegrame de felicitere și o a pōtr'a telegrama dela Kisienu prevestitōria de veniree unia din membrii basarabeni; depuse totu deodata pre mēs'a societātiei unu esemplariu din cartea d-lui Gr. G. Lahovari doctoru in dreptu „Despre Alfabetulu și ortografi'a romāna“, Bucuresci, 1867, dedicata societātiei literarie romāne adunate in Bucuresci la 1867.

La ordinea d'lei erā sa vina raportulu comisiunei esaminateorie de actele și fondurile transpuse dela guvernulu tieriei in grigi'a societātiei; dara fiindu ca in cele dōue dile din urma a fostu preste putintia a lāmri cifrele respective la ministeriulu fināneloru, asiā acest'a lucrare se mai amāna; și la ordinea d'lei se puse statorirea de principie dupa care s'aru putē unificā ortografi'a limbei nōstre cu literele latine primite dejā de cātra natiunea intrēg'a.

D. Gavriilu Munteanu, directorulu gimnasiulu dela Brasiovu, i-si ceti unu proiectu alu seu basatu pre principiu etimologicu modificatu prin celu foneticu. Propunerea că societatea sa-si ea tempu de 24 ore spre a meditā asupr'a proiectulu acestuia se inlaturā, și societatea intrā in discussiunea de principie, care ocupa tōta acea siedintia și pre cea urmata in 12 Augustu, căci adeca membrii societātiei, prin intielegere cum amu dice pre tacute, i-si facura unii altor'a concessiunea de a esaminā și cerne cestiunea de tōte pārtile numai pentru că sa uu se pōta dice ca s'au maiorisatu unu pre altu;

FOISIORA.

Despre poesi'a romāna.

II

Conditinea ideala a poesiei.

(„Convorbiri literarie“)

(Urmare din nr. 59.)

Unu nou siru de reflectiuni decurge din acestu paralelismu intre poesiē și simtiementu, indata ce privimu partea lui negativa. Deca este greu și de multe ori imposibilu a analisā natur'a positiva a cerintieloru poetice, este din contra mai usioru și mai siguru a aretā ceea ce este opritu in poesiē, și aci estetio'a practica i-si implinesce misiunea ei cea mai folositorē.

Din acea ca poesi'a, că și passiunea, maresce obiectulu și se inaltia intr'o sfera mai distinsa, resulta ex contrario, ca ea trebuie sa se ferēca de micșiorare și de injosire.

Vorbindu mai intāiu de defectulu micșiorării, atingemu o cestiune destulu de importanta pentru poesi'a romāna actuala: cestiunea diminutiveloru. Formele de substantive și adjective in ica, tica, sica, ōra, etc., suntu astadi vicinulu contagiosu de care suferu mai tōte poesiele romāne. Cāte scapu din injosirea ideiloru, moru de hōl'a diminutiveloru. Fia-țare poetu crede, ca nu este destulu de poe-

ticu, de delicatu, deca nu-si diminueza cuvintele, și acum amu ajunsu asiā de departe, incātu cu greu se va mai aflā vre-o poesiē romāna care sa nu fia bantuita de aceste forme de decadentia limbistica:

Scump'a mea Măritia,
Din'a mea din ceriu,
La dāmi o guritia
Ast'i-totu ce ceru.

Si apoi Ionitica,

(Nu-i e destulu Ionitia, a făcutu Ionitica!)

Ce facu cu onōre,
Scii c'o guritica
E că si o flōre, etc.

Ia acest'a cruciulitia
Si pastrēz'o 'n sinulu teu,
Tu mai dāmi a ta guritia, etc.

Guriti'a ta, fetitia, e dulce rumeōra,
E garofitia creatia in a ei primavēra...
Si tali'a-ti gingasia e fōrte mladōsa,
A tale piciorusie, o scump'a mea frumōsa,
etc.

De-ti place, scumpa Lino, aceste versuletie,
etc. etc.

Maritia, guritia, Ionitica, cruciulitia, garofitia, piciorusie, versuletie — pentru Dumnedieu! Ce limbă este acest'a? Ce tonari de copii nevirstnici?

Ce lingusfre bizantica? Cu asemenea terminatiuni linse și corupte are sa se produca energi'a, intensitatea, vigōrea impressiunei poetice?

Sa ne intielegemu! Ce rolu potu jucā diminutivele in poesiē? Poesi'a are să marēca efectulu; prin urmare numai acolo unde anume prin micimea obiectulu se produce impressiunea cea mai marcata, numai acolo diminutivulu pōte avē loculu seu specialu. Toti poetii cei mari ne invatia acest'a. Sa ne aducemu aminte de esemplulu citatu din Goethe:

De sub pamentu
Unu gheocelu
Abi esise
Tinerulu.
Veni o albina,
Gustā din elu:
Sa scii ca natur'a
Candui-a creatu,
Pentru o lalta
I-a destinatu.

Si textulu germanu cuprinde diminutive, unulu din putnele esemple de diminutive in Goethe. Pentru ce? Micimea obiectulu este punctulu de contrastu. Ide'a este: Armonia cea mare a universulu se manifestēza pāna in cele mai mici fintie ale sele. Prin urmare diminutivulu are aci ratlunea sea de a fi.

Dar candu se afla diminutive in fia-care strofa și la fia-care ocaziune; candu gur'a este mica, peciorulu micu, Mari'a mica, Ionitia micu, garofa

De aci si nesulu intru dialectulu macedono-romănu si dialectulu daco-romănu.

Dupa mine, frații romăni de prestē dunare suntu de o parte succesorii vechiloru colonisti din Tracia si Macedoni'a, i'era de alta dependentii colonistoru daci, cātu voru fi trecutu preste Dunare, sub Aurelianu s'eu sub alii. De aceea si limba cestoru din urma mai multa se tine de dialectulu daco-romănu decātu de celu macedono-romănu.

Ce limba au vorbitu acesti Romăni, inainte si dopa Traianu pâna la Aurelianu? In lim'a d'antăiu fără indoi'ela limba latina, că limba imperiului, precum arata tôte inscriptionile numero'se, ce se mai afla, mai mare parte in Transilvani'a de astadi, precum si monumintele lapidarie, — si tablele cerate, din care o parte insemnata se afla la mine, si cari mai tôte, câte adeca se potu decifra, s'au publicatu in Archivulu meu, pentru filologia si istoria, ce amu inceptu alu dá dela 1 Ianuariu anulu curente.

Insa pre lănga limba latina oficiale si literaria, eră in Dacia in usu inca si unu dialectu vulgare romănu, care se pôte considera ca antăiulu elementu alu limbei romăne de astadi.

Pâna aci esistintia acestui dialectu vulgare romănu dacicu, eră numai un'a coniectura luata dupa analogia altoru provincie, unde se aflara urme de atari disiecte totu din acele tempore; ci lipsiau documente positive, pentru că coniectura se pôte deveni certitudine.

Inse multiamita provedintiei, si zelului nationalu alu unui pré dembu barbatu, unu monumentu pretiosu, si unicu, mi-a venitu a mâna, prin care coniectura a devenitu certitudine.

Intr'un'a din tablele cerate, ce le amu a mâna si le-amu publicatu, se afla scrisu unu pasagiu si in limba vulgara romăna: Alexandri Antipatri, secundo auctor segnai in locu de secundu auctor signavi.

Eaca secundo fără S finale, că si la italiani in nominativu, Eaca segnai, cu SE in locu de SI, că si la noi in semnu si la italiani in segno; éca si terminatiunea preteritului in AI, că in limba romăna, semnai, in locu de form'a latina A VI, signai.

Dar inca scriitorulu acestoru cuvinte eră grecu, cum lu arata si numele, si de aceea scrisu cu litere grecesci: si asiá nu scin, deca nu a grecitu unele spresiuni, scriendu secundo in locu de secundo.

(Va urmă.)

Orestia 3/15 Augustu 1867.

De Redactoru! In stimabil'a-ve fôia, tocm'a fuseiu norocosu, a ceti in nr. 54 cu datu din 28 Iuliu o corespondintia si din Orestia. Interesatu fiindu firesce; a mai auzi ce-va si din opidulu acest'a, inlocuitu de o parte insemnata de romăni, de alta parte sciindu ca nu ve pré incomodit'za sti-stimabil'a-ve fôia adese ori corespondintiele din susumemoratulu opidu, cu atātu mai putnu inbulduindu alte foi si diuarie romăne, cu o nespusa bucuria incepuu a o ceti, si cetindu-o la inceputu eră descriu decurgera esamenului, dela scôla gr. or. di locu. Dara cetindu mai departe spre mai maroa-mi mirare vedu numele de „Intriganti“ — si cumca acesti'a suntu membri din comitetulu parochialu. Asiá cetindu cu mare atentione pâna in fine, insa audirea aceloru vorbe malitiöse, înatôre de o categoria asiá estraordinaria, m'au petrunsu pâna in interiorulu animei, si mai multu fiindu condusu de simtiulu dreptătiei, decātu a partinerei, totu odata voindu a face o deslucire mai apriata, mi i'eu audacia a ve rugă, sa binevoiti, a da locu in stimabil'a-ve fôia urmatôreloru desluciri, pre care nu din partinerea vre-unei părți, s'eu din alta cauza, — fără numai din acestu punctu invederatu, pentracu eu de o parte me tinu de cuventulu romanesc „ca ce e dreptu nu e pecatu“; de alta parte ca opiniunea publica sa se convinga mai strinsu cumca acele suntu numai nisce vorbe malitiöse, me silescu ale produce Dlu corespondinte: dice, (D. coresp.) ca acei doi „intriganti“ cumu-i numesce D-lui „facu larma fără de neci o tréba, voru sa facu multu si in urma strica si ce e făcutu“ — La acestea amu onôre a intreba pre D. coresp. ce larma facu acei doi? adeca acei'a pentracu acei doi se silescu, si au in anima aceea pofire, ca sa conduca lucrurile, si starea scôlei, totu dupa sunarea § Instrucțiunei in-tarita de Esc. Sea, Inspectorulu supremu alu scôleloru din tóta Transilvani'a, si nu dupa capulu loru semidoctu cum dice D. coresp. Apoi densii pentru

aceea voescu si au acea intentiune, a conlucra pre acea cale, sperandu că numai asiá le va succede, a ajunge cu starea scôlei la unu gradu mai superlativu, si mai indestulabilu. Inse chiaru D. coresp. si cei de opiniunea densului voescu a umbla dupa capulu loru intregu doctu, si nu dupa sunarea instructiunei, si a acteloru sinodului. Ba chiaru ce e dreptu, suntu multi de opiniunea D. coresp., cari in locu de a conlucra pentru prosperarea buneii stări a scôlei, si a bisericeii, inca aru trage dela aceste, cari cumu aru putea. Si suntu contrari aceloru căror'a le bate inim'a asiá ferbinte, pentru totu ce e sântu si nobilu, si cari n'au altu ce-va mai amabilu in inima, decātu inaintarea spre esemplu cum s'a intemplatu pâna in anulu trecut cu mosiele s. bisericeii, dupa care biserica n'au ayutu nici unu venitu, ba ce e mai mare bisericea, inca au platitu contributiunea anuala, si venitul l'au mancatu altii! Apoi acum'a pentru ca acei „doi“ n'au erutiatu ostenele, si spese, si au conlucratu intr'acolo de au venitu pamenturile si veniturile loru in posesiunea bisericeii ne mai posedendu-le altii, in averile loru private, — i numesce Dlu coresp. „Intriganti“ — pentru numirea acest'a merita D. cor. o multiamita publica? . . . Mai departe i-mi i'eu libertate a intreba pre D. cor. ce au stricatu acesti doi? Au nu prin spesele acestoru doi s'a edificatu casele de locuintia a docentului care deca nu erau acesti „doi“ trecea inca si secululu alu 20-lea si nu se esecutá. Venirea docintelui din presinte, din Teusiu, unde n'au voitu a remanea, prin a căru mijlocire s'au făcutu, nu prin acestoru doi? nu de acesti doi s'au rugatu D. docente că sa-i mijlocesca venirea? si apoi dupa ce au venitu acesti doi iau făcutu o léfa anuala de o suta de fl. nefiindu bani in casa. In aceste, si alte mai multe n'aru fi de lipsa a le insira aici, că sa cugete cine-va ca acest'a o facu numai pentru lauda, si pentru castigarea meriteloru eu acestor'a sumu tocmai din contra, — si numai pentru aceea le aducu inainte, ca sa véda onoratulu publicu, pre ce ómeni i numesce Dlu corespundinte din Orestia „intriganti“ pre cari nu au alta mai scumpu, că inaintarea scôlei, crescerea fonduriloru cātu a scôlei, atātu a bisericeii, fără de care in tempulu presinte, care e atātu de nesiguru suntemu perduti. Onôre inca odata, acelor'a corespundenti beneprocopsiti, cari se nevoiescu, a incununa faptele cele nobile, si maretie ale voitiorloru de inaintarea natiunei, cu nume de „intriganti.“

Unu voituru de dreptate. X. *)

Varietăți.

*(Anunciare). Subscrisulu dupa consultare, si la pofia mai multoru romăni din Bud'ă-Pest'a, Ungari'a, Banatu si Transilvani'a amu deschisu, mai vertosu in interesulu publiculu romănu, cancelaria advocatiale in Pest'a strad'a „Naea alba“ (Weise Schiffgasse) nr. 2 etagiu I.

Facendu acest'a cunoscutu se recomenda onoratulu publicu romănu. Pest'a in 29 Aug. c. n. 1867.

Florianu Varga,

Advocatu in dreptulu privatu si cambialu.

Escriere de concursu.

Pentru suplinirea statiuniloru invatietoresci:

1. Vidra de josu impreunata cu salariulu de 200 fl. v. a. gradina, cartiru liberu si lemne pentru incalditu.

2. Arad'a 200 fl. v. a. lemne si cartiru.

3. Scarisior'a, 200 fl. lemne si cartiru.

4. Ponorelu 160 fl. lemne si cartiru.

5. Vidra de susu 120 fl. cartiru si lemne pentru focu.

Doritorii de a ocupá aceste statii voru avé a indiestra petitiunile loru concursuale timbrate dupa cuviintia, cu atestatu de hotezu ca suntu de religiunea gr. or. ca au absolvatu cu sporu bunu scôlele normale si cursulu pedagogicu; s'eu clasele gimnasiale ca sciu cantările si tipiculu bisericeii nóstre gr. or. si a le tramite subscrisulu pâna in 15 Septembrie a. c. st. v.

*) Cu ocasiunea publicării articolului resp. ne-amu făcutu si observările nóstre; la deosebit'a recercare insa amu fostu nevoiti a primi si articolulu de mai susu (Red.)

Câmpeni 8 Augustu 1867.

Ioann Patiti'a Protopopu
si Inspec. scol.

Nr. 12—3

Nr. 13—3

Concursu.

1. Pentru ocuparea statiunei invatietoresci din comun'a Topolovecz-mare, inzestrata cu emolumintele anuale de 80 fl. v. a. 25 chible de grâu, 25 chible de cucuruza, 10 punti de lumini, 10 stângini de lemne, 2 jugere de livada, 1/2 jugeru de grădina, si cortelu liberu.

2. Pentru ocuparea statiunei invatietoresci din comun'a Babs'a inzestrata cu emolumintele anuale de 94 fl. si 50 xr. v. a. 25 chible de grâu, 25 chible de cucuruza, 50 punti de sare, 50 punti de clisa, 16 punti de lumini, 12 stângini de lemne, 2 jugere de livada, 1 jugeru de grădina, si cortelu liberu.

Se deschide concursu pentru acestea douē statii pâna in patru septemăni dela intăia publicare in acēsta fôia, pâna candu doritorii de a ocupá aceste statiuni, suntu avisati a-si substerne recursorile selo bine instruate cu documentele preserise — si adresate cătra venerabilulu Consistoriu gr. or. Aradanu — a le tramite subscrisulu, pâna la presiptulu terminu. Bellinez in 10 Augustu 1867.

Constantinu Gruiciu

Protopopu si Inspec-toru scol.

Nr. 11—3

Concursu.

La scôla normala gr. or. din Câmpeni, se deschide pre a. c. si a 4 clasa, pentru care sa cere unu Invatietoriu nou.

Salariulu anualu pentru acēsta statiu este 300 fl. v. a. pre lănga cartiru liberu si 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá numitul postu invatietorescu, sa-si tramita pâna in 15 Septembrie a. c. st. v. la subscris'a eforia scolara, timbrate si francate:

a) atestatul de hotezu, ca suntu de religi'a gr. orient.

b) Testimoniile loru scolastice, ca au absolvatu celu putnu 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu cu succesu bunu; si sa scie limb'a magiara si germana, că sa pôte pregati elevi si din aceste limbi — in ôrele limbei obligate —

c) atestatu despre purtările loru morale si politice.

Câmpeni 8 Augustu 1867.

Eforia scôleloru din Câmpeni.

Fotografii noue.

se afla de vendiare in Sabiu, la D. Georgiu Nedelcoviciu lănga cafenu'a lui Janda in piēti'a cea mare, si anume:

Imperatorele Franciscu Iosifu, formatu micu de cărti, bucat'a 20 xr. Imperatricea Elisabet'a 20 xr. Regele Ungariei incoronatu si calare buc. 20 xr. Regina Ungariei incoronata buc. 20 xr. Imperatul Massimilianu incoronatu 20 xr. Imperatricea Charlota 20 xr. Massimilianu cá mortu 20 xr. Baronulu Siagun'a Metropolitulu din Ardealu 20 xr. Ministeriulu ungurescu grupatu, 20 xr. Ministrii unguresci câte unulu, 20 xr. Famili'a imperat'esca, 20 xr. Famili'a Habsburgica, 20 xr. Archiduce-s'a Mathild'a cea arsa, 20 xr. Sultanulu Constantinopolei, 20 xr. Precum si alti artisti si literati cu câte 20 xr. bucat'a.

Cei ce voru luá 5 bucăti, capeta 1 esemplariu in daru; i'era revendictoriloru li se dau productele aceste artistice cu pretiuri scadiute.

Nr. 10—4

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Avg. (3 Sep.) 1867.

Metalicele 5%	57 50 Act. de creditu	183 40
Imprumut. nat. 5%	66 50 Argintulu	121 25
Actiile de banca 690	Galbinulu	5 89

INDREPTARE. P. O. D. G. Aiseru, curatoru primaru in Fagarasiu inca este de a se ceti cu taxa pe an. 186%, de 5 f. in list'a m. Asoc. publ. in nrulu 66.